

Evaluation of the effect of heat stress on cognitive performance and physiological parameters of the students

Fahimeh Bidel, Department of Occupational Health Engineering, School of Public Health and Safety, Shahid Beheshti University of Medical Sciences, Tehran, Iran.

✉ **Ali Salehi Sahlabadi**, (*Corresponding author), Department of Occupational Health Engineering, School of Public Health and Safety, Shahid Beheshti University of Medical Sciences, Tehran, Iran. asalehi529@gmail.com

Mohammad Javad Jafari, Department of Occupational Health Engineering, School of Public Health and Safety, Shahid Beheshti University of Medical Science, Tehran, Iran.

Soheila Khodakarim, Department of Epidemiology, School of Public Health and Safety, Shahid Beheshti University of Medical Sciences, Tehran, Iran.

Abstract

Background and aims: Heat stress is the most common occupational risk factors and can adversely affect the health and efficiency of the individuals. Exposure to extreme heat in the workplace can cause heat-related illnesses as well as increased risk of accidents and related injuries. The previous Studies have shown that heat stress can lead to some physiological responses and affect cognitive function. But these studies have not reached a clear and definitive conclusion. There have been several studies on the effect of heat stress on heart rate and blood pressure. According to the results of the most studies, heat exposure can increase heart rate, but the results of the researches on the effect of heat exposure on blood pressure are not the same. According to the results of the most studies, heat stress can lead to decrease in cognitive performance; however, some studies have shown that cognitive performance does not change or in some cases increase under heat stress conditions. Due to the differences in the results of the previous studies in this area, further studies are needed to clarify these results. The purpose of this study was to investigate the effect of heat stress on cognitive performance, heart rate and blood pressure of the students.

Methods: In this experimental study, 18 volunteer students (9 girls and 9 boys) from the school of health and safety at the Shahid Beheshti University of Medical Sciences with the mean age of 21.11 year and standard deviation of 1.71 year and body mass index of 23.23 kilogram per square meter and standard deviation of 1.44 kilogram per square meter participated. This study was conducted in the laboratory of heat and humidity control. Each participant was randomly exposed to one of the test conditions with 3 different Wet Bulb Globe Temperature. According to the factorial method, there were six different Wet Bulb Globe Temperature conditions in which the subjects were tested in one of these six states. A total of 54 experiments were performed on the subjects. Before the test, all the participants received written consent and they all became familiar with the stages of the experiment.

Prior to the test, the participants completed a questionnaire of the inclusion. The criteria for entering the study included age 20-24, undergraduate education, body mass index (BMI) of 23 ± 2 kg/m², no cardiovascular and mental illnesses, normal heart rate and blood pressure and no drug consumption. In order to examine the mental health of the individuals, they were asked to complete the General Health Questionnaire, developed by Goldberg (1972), before the

Keywords

Heat stress
Cognitive performance
Attention
Blood pressure
Heart rate

Received: 2019-05-31

Accepted: 2019-10-13

test. Those who obtained the total score of 0 to 22 were classified in the group without any symptoms or least limit and included in the study. The participants were asked to have sufficient sleep and rest and a normal diet, without coffee or caffeine, before the test. The subjects were also asked to wear simple linen or cotton clothes with light colors to take into account the effect of Clo on heat stress for all the participants. Unwillingness to continue to cooperate during the test was also considered as an exclusion criterion of the study. After selecting the samples based on inclusion criteria, other interfering factors, including noise and lighting were evaluated and controlled. The lighting equal to 450 lux and noise pressure level equal to 35dB were recorded and controlled.

Participants were exposed to three different thermal conditions (Wet Bulb Globe Temperature of 29°C as lower than the exposure limit, Wet Bulb Globe Temperature of 32°C as the exposure limit for the non-acclimatized people to warm environments, and Wet Bulb Globe Temperature of 35°C as more than the exposure limit for the non-acclimatized people) for 30 minutes, and their cognitive performance was evaluated in these three thermal conditions. The relative humidity in all stages of the study was 50%. To provide different temperature conditions, two EFHA2200 model electrical fan heaters, manufactured by ARASTEH, as well as two Beurer humidifiers were used. To measure the relative humidity, the GM8910 humidifier (BENETECH Company, China) was used with a precision of $\pm 5\%$, and to measure the WBGT index, the digital QUESTEMP10 WBGT meter was used with a sensitivity of about one tenth degree Celsius. All the devices were calibrated before the test. To measure the WBGT index, the device was placed at a distance of about 10 cm from the body of the participants in the waist area (0.7 m), and after about a minute, the numbers shown by the device as a WBGT indicator were read.

To assess the effect of heat stress on cognitive performance of the participants, a 2018 Integrated Visual and Auditory Continuous Performance test was used and the scores of attention scales including selective attention, focused attention, divided attention, alternating attention and sustained attention were measured in both visual and auditory domains. The IVA test is a computerized test for sustained attention and response control. The participants were exposed to pseudo-randomly ordered series visual and auditory stimuli of numbers 1 and 2, and they were asked to click the mouse when they saw or heard the number 1. With an initial explanation of how to do the test, the entire test lasted 11 minutes. The IVA results were presented in six primary scales (three response control scales and three scales of attention) in the visual and auditory areas. The response control scales are as follows: (Prudence, Consistency and Stamina). The attention scales are as follows: (Vigilance, Focus and Speed). In order to investigate the effect of heat stress on physiological parameters, blood pressure and heart rate of the individuals was also measured before and after exposure to heat. To measure the blood pressure and heart rate of the subjects, digital Blood Pressure Monitor was used. Its accuracy for measuring blood pressure was ± 3 mmHg and for measuring heart rate was $\pm 5\%$. SPSS software version 22 was used to analyze the results. To analyze the relationship between heat stress and heart rate, blood pressure and attention scales resulting from the Integrated Visual and Auditory Continuous Performance test, the Generalized Estimating Equations test (GEE) was used.

Results: According to the results of this study, with increase in Wet Bulb Globe Temperature, the heart rate of the participants significantly increased in relative to pre-exposure conditions (79.72 beat per minutes with SD of 6.83 in Wet Bulb Globe Temperature of 22°C and 90.05 beat per minutes with SD of 8.71 in

Wet Bulb Globe Temperature of 35°C, $p < 0.05$). Also, with increase in Wet Bulb Globe Temperature, the systolic blood pressure of the participants significantly increased in relative to pre-exposure conditions (103.77mmHg with SD of 11.62 in Wet Bulb Globe Temperature of 22°C and 109.00mmHg with SD of 11.05 in Wet Bulb Globe Temperature of 35°C, $p < 0.05$). With increase in Wet Bulb Globe Temperature, their diastolic blood pressure significantly decreased in relative to basic conditions (72.16mmHg with SD of 4.84 in Wet Bulb Globe Temperature of 22°C and 64.94mmHg with SD of 5.94 in Wet Bulb Globe Temperature of 35°C, $p < 0.05$). With increasing heat stress, the mean of six attention scales in visual domain including visual attention, visual selective attention, visual focused attention, visual divided attention, visual alternating attention, and visual sustained attention steadily decreased. However, this decrease was significant only for two scales including visual attention scale and visual alternating attention at 35°C ($p < 0.05$). The relationship between heat stress and other attention scales in the visual domain was not significant ($p > 0.05$). With increasing heat stress, the mean of two scales of in auditory domain including auditory selective attention and auditory alternating attention steadily decreased, and this decrease was significant at the Wet Bulb Globe Temperature of 35°C ($p < 0.05$). The auditory attention scale was also significantly decreased at the Wet Bulb Globe Temperature of 35°C ($p < 0.05$). No significant relationship was found between heat stress and other auditory attention scales ($p > 0.05$).

Conclusion: The results of this study showed that heat stress has a strong and significant relationship with physiological parameters such as heart rate and systolic and diastolic blood pressure. According to the results of this study, heat stress can increase the heart rate and systolic blood pressure and decrease diastolic blood pressure; so Changes in heart rate and blood pressure can act as a good indicator for the heat strain. Exposure to excessive high temperatures can reduce attention and consequently decrease cognitive performance. One of the limitations of this study was the difficulty of doing it in real work environment. Considering that in industrial and real working environment, many interfering factors such as risk factors of the work environment, family and psychological conditions of the subjects, nutrition, different work shifts and time of sleep and rest can affect the results of the study, it will be difficult to select similar samples that meet all of the requirements of this study. However, studies similar to the present study need to be carried out in industrial environments and real work conditions in order to increase the applicability of the results of study in work environments.

Conflicts of interest: None

Funding: None

How to cite this article:

Fahimeh Bidel, Ali Salehi Sahlabadi, Mohammad Javad Jafari, Soheila Khodakarim. Evaluation of the effect of heat stress on cognitive performance and physiological parameters of the students. *Iran Occupational Health*. 2020 (27 Dec);17:69.

*This work is published under [CC BY-NC-SA 3.0 licence](#)

بررسی تأثیر استرس گرمایی بر عملکرد شناختی و پارامترهای فیزیولوژیک دانشجویان

فهیمة بیدل: دانشجوی کارشناسی ارشد بهداشت حرفه‌ای، دانشکده بهداشت و ایمنی، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، تهران، ایران.
علی صالحی سهل آبادی: (* نویسنده مسئول) استادیار گروه مهندسی بهداشت حرفه‌ای، دانشکده بهداشت و ایمنی، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، تهران، ایران. asalehi529@gmail.com
محمدجواد جعفری: استاد، گروه مهندسی بهداشت حرفه‌ای، دانشکده بهداشت و ایمنی، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، تهران، ایران.
سهیلا خداکاریم: دانشیار، گروه اپیدمیولوژی، دانشکده بهداشت و ایمنی، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، تهران، ایران.

چکیده

زمینه و هدف: استرس گرمایی از رایج‌ترین عوامل زیان آور شغلی است و می‌تواند بر سلامت و بهره‌وری کارگران تأثیر منفی بگذارد. مطالعات نشان داده است که استرس گرمایی منجر به بروز برخی از پاسخ‌های فیزیولوژیک و تأثیر بر عملکرد شناختی افراد می‌شود. پژوهش حاضر با هدف بررسی تأثیر استرس گرمایی بر این پارامترها انجام شد.

روش بررسی: در این مطالعه تجربی تعداد ۱۸ دانشجو (۹ دختر و ۹ پسر) با میانگین سنی ۲۱/۱۱ و انحراف معیار ۱/۷۱ سال و شاخص توده بدنی ۲۳/۲۳ و انحراف معیار ۱/۴۴ کیلوگرم بر مترمربع در معرض سه شرایط دمایی مختلف (شاخص دمای تر گوی سان ۲۹ درجه سانتی‌گراد به‌عنوان مقدار کمتر از حدود مجاز مواجهه، شاخص دمای تر گوی سان ۳۲ درجه سانتی‌گراد به‌عنوان حد مجاز مواجهه برای افراد سازش‌نیافته با محیط‌های گرم و شاخص دمای تر گوی سان ۳۵ درجه سانتی‌گراد به‌عنوان مقدار بیشتر از حدود مجاز مواجهه) قرار گرفتند و عملکرد شناختی آن‌ها در این سه شرایط دمایی بررسی شد. برای بررسی تأثیر استرس گرمایی بر عملکرد شناختی شرکت‌کنندگان از آزمون عملکرد پیوسته دیداری و شنیداری استفاده شد و امتیاز مقیاس‌های توجه انتخابی، توجه متمرکز، توجه تقسیم‌شده، جابه‌جایی توجه و توجه مداوم در دو حوزه دیداری و شنیداری اندازه‌گیری شد. به منظور بررسی تأثیر استرس گرمایی بر پارامترهای فیزیولوژیک نیز قبل و بعد از انجام آزمون، فشارخون و ضربان قلب افراد اندازه‌گیری شد. برای تجزیه و تحلیل نتایج از نرم افزار SPSS (نسخه ۲۲) استفاده شد و داده‌های مطالعه با استفاده از آزمون معادلات برآورد تعمیم یافته (GEE) مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها: طبق نتایج مطالعه حاضر، با افزایش دمای تر گوی‌سان، میزان ضربان قلب و فشارخون سیستولیک شرکت‌کنندگان نسبت به شرایط قبل از مواجهه (دمای تر گوی سان ۲۲ درجه سانتی‌گراد) به‌طور معنا داری افزایش یافت ($p < 0.05$). همچنین با افزایش دمای تر گوی سان، میزان فشارخون دیاستولیک آن‌ها نسبت به شرایط پایه به‌طور معنا داری کاهش یافت ($p < 0.05$). با افزایش دمای تر گوی سان میانگین شش مقیاس توجه در حوزه دیداری شامل توجه دیداری، توجه انتخابی دیداری، توجه تقسیم‌شده دیداری، جابه‌جایی توجه دیداری و توجه مداوم دیداری و میانگین دو مقیاس در حوزه توجه شنیداری شامل توجه شنیداری و توجه انتخابی شنیداری به‌طور پیوسته کاهش یافت. با افزایش استرس گرمایی، میانگین چهار مقیاس توجه شنیداری، توجه متمرکز شنیداری، توجه تقسیم‌شده شنیداری و توجه مداوم شنیداری در دمای تر گوی‌سان ۳۲ درجه سانتی‌گراد افزایش یافت و در دمای تر گوی‌سان ۳۵ درجه سانتی‌گراد دوباره کاهش یافت. کاهش توجه با افزایش استرس گرمایی تنها برای پنج مقیاس توجه دیداری، توجه شنیداری، توجه انتخابی شنیداری، جابه‌جایی توجه دیداری و جابه‌جایی توجه شنیداری و تنها در دمای تر گوی سان ۳۵ درجه سانتی‌گراد معنا دار بود ($p < 0.05$).

نتیجه‌گیری: مواجهه با استرس گرمایی می‌تواند باعث افزایش ضربان قلب و فشارخون سیستولیک و کاهش فشارخون دیاستولیک شود. تغییرات ضربان قلب و فشارخون می‌تواند به‌عنوان شاخص مناسبی برای استرس گرمایی عمل نماید. مواجهه با دمای تر گوی‌سان بیش از حد مجاز می‌تواند بر عملکرد شناختی افراد تأثیر بگذارد و باعث کاهش توجه و تمرکز در حین انجام وظایف شود. لازم است که آزمون شناختی پیچیده‌تری در شرایط مشابه این مطالعه انجام و نتایج آن با نتایج این مطالعه مقایسه شود.

تعارض منافع: گزارش نشده است.

منبع حمایت‌کننده: ندارد.

شیوه استناد به این مقاله:

Fahimeh Bidel, Ali Salehi Sahlabadi, Mohammad Javad Jafari, Soheila Khodakarim. Evaluation of the effect of heat stress on cognitive performance, physiological parameters of the students. Iran Occupational Health. 2020 (27 Dec);17:69.

*انتشار این مقاله به صورت دسترسی آزاد مطابق با CC BY-NC-SA 3.0 صورت گرفته است

مقدمه

استرس گرمایی یکی از مهم‌ترین و رایج‌ترین مشکلات شغلی در بسیاری از مشاغل به صورت مستقیم یا غیرمستقیم در معرض مواجهه با این عامل زیان‌آور و مشکلات و بیماری‌های ناشی از آن قرار دارند. (۱) اگر استرس‌های گرمایی محیط کار کنترل نشود، ممکن است باعث بروز یک سری عوارض و بیماری‌ها، از جمله بالا رفتن ضربان قلب و دمای بدن، اختلالات خفیف و متوسط مانند کرامپ‌های عضلانی و خستگی مفرط ناشی از گرما تا شرایط مرگ‌آور مانند گرم‌زدگی شود. (۲-۳) در ایالات متحده آمریکا در سال‌های ۱۹۷۹ تا ۲۰۱۴، بیش از ۹۰۰۰ مرگ بر اثر مواجهه با گرما ثبت شده است. (۴)

طبق تعریف انجمن دولتی مهندسين بهداشت حرفه ای امریکا،^۱ استرس گرمایی عبارت است از مجموع بار حرارتی ناشی از محیط و بدن فرد که در واقع توصیفی از میزان بار گرمایی در محیط بسیار گرم است که فرد با آن مواجهه می‌یابد. (۵) پاسخ فیزیولوژیک بدن در نتیجه استرس گرمایی نیز استرین گرمایی نام دارد. (۶) مواجهه بدن انسان با شرایط استرس گرمایی باعث بروز پاسخ‌های فیزیولوژیک نظیر افزایش ضربان قلب و دمای پوست، افزایش یا کاهش فشارخون و برخی از هورمون‌ها (مانند کورتیزول، آدرنالین، نورآدرنالین و...) می‌شود. (۷-۸) تاکنون چندین مطالعه در زمینه تأثیر استرس گرمایی بر ضربان قلب و فشارخون افراد صورت گرفته است. طبق نتایج اکثر تحقیقات، مواجهه با گرما باعث افزایش ضربان قلب می‌شود. (۹-۱۱) اما نتایج تحقیقات درباره تأثیر مواجهه با گرما بر فشارخون یکسان نیست. در جستار کاریلو و همکاران (۲۰۱۶) مشخص شد که مواجهه با گرما (دمای ۴۴ درجه سانتی‌گراد و رطوبت نسبی ۳۰٪) باعث افزایش ضربان قلب می‌شود. (۹) طبق نتایج مطالعه کوکر، ولز و گپنر (۲۰۱۸)، ضربان قلب در شرایط استرس گرمایی بالا و متوسط به طور معناداری بیشتر از شرایط استرس گرمایی پایین بود. (۱۰) مطالعات نشان داده‌اند افزایش فشارخون در میان کارگرانی که در مواجهه با گرما قرار دارند، نسبت به کارگران در معرض دمای نرمال بیشتر است. (۱۲) نتایج پژوهش ایگوچی و همکاران (۲۰۱۲) حاکی از آن بود که استرس گرمایی باعث افزایش

ضربان قلب و فشارخون دیاستولیک و کاهش فشارخون سیستولیک می‌شود. (۱۳) در مطالعه استاتز و همکاران (۲۰۱۴)، مواجهه با دمای ۳۰ درجه سانتی‌گراد باعث کاهش فشارخون سیستولی و دیاستولی زنان مسن شد. (۱۱) نتایج تحقیق زو و همکاران (۲۰۱۹) نیز مشخص کرد که بین دما و فشارخون رابطه خطی و معنادار وجود دارد و با افزایش دما، فشارخون سیستولیک و دیاستولیک افزایش می‌یابد. با توجه به تفاوت نتایج مطالعات در این زمینه، نیاز به تحقیقات بیشتر برای روشن کردن این موضوع وجود دارد. (۱۴)

همان‌طور که ذکر شد، استرس‌های گرمایی محیط کار می‌تواند بر عملکرد شناختی افراد تأثیر بگذارد. در مطالعات متعددی، کاهش عملکرد شناختی در محیط‌های گرم گزارش شده است. (۱۵-۱۷) کاهش عملکرد می‌تواند منجر به خطای انسانی ناشی از کاهش توجه و افزایش احتمال رفتارهای نایمن شود. (۱۸) میزان رفتارهای نایمن و حوادث در محیط‌های صنعتی در مواجهه با دمای تر گوی‌سان^۲ بیش از ۲۴ درجه سانتی‌گراد و با دمای مرکزی بدن بیش از ۳۸ درجه سانتی‌گراد افزایش می‌یابد. (۱۹) مطالعه مورابیتو و همکاران (۲۰۰۶) نشان داد که بیشترین حوادث شغلی در هر ماه در روزهای با میانگین دمای هوای بین ۲۴/۸ و ۲۷/۵ درجه سانتی‌گراد رخ داده است. (۲۰) طبق نتایج بیشتر مطالعات، استرس گرمایی منجر به کاهش عملکرد می‌شود؛ با این حال، شماری از بررسی‌های نیز اذعان کرده‌اند که عملکرد در شرایط استرس گرمایی تغییر نمی‌کند یا در برخی موارد افزایش می‌یابد. (۱۵)

توجه از جمله عملکردهای شناختی است که بیشترین حساسیت را به اثرات نامطلوب استرس گرمایی دارد. توجه فرایندی شناختی است که به عنوان تمرکز انتخابی بر جنبه‌ای از محیط در حین نادیده گرفتن سایر جنبه‌ها تعریف می‌شود. (۲۱) منظور از توجه پیوسته، مدت‌زمانی است که فرد می‌تواند تمرکز خود را بر یک موضوع خاص حفظ نماید. (۲۲) اختلال توجه در کارهایی که نیاز به توجه پیوسته دارند، مانند کار با ماشین‌آلات و وسایل نقلیه، می‌تواند خطرناک باشد. (۲۱) جعفری و همکاران (۲۰۱۴) تأثیر ۴ سطح مختلف تنش گرمایی بر عملکرد شناختی دانشجویان را مورد مطالعه قرار دادند و دریافتند که در شاخص دمای تر گوی‌سان معادل ۲۲ درجه سانتی‌گراد،

1 . American Conference of Governmental Industrial Hygienists (ACGIH)

2 . Wet Bulb Globe Temperature (WBGT)

جدول ۱- انواع شرایط آزمایش مورد مطالعه با توجه به دمای تر گوی سان (درجه سانتی‌گراد)

حالت	دمای مرحله اول	دمای مرحله دوم	دمای مرحله سوم
۱	۲۹	۳۲	۳۵
۲	۲۹	۳۵	۳۲
۳	۳۲	۲۹	۳۵
۴	۳۲	۳۵	۲۹
۵	۳۵	۲۹	۳۲
۶	۳۵	۳۲	۲۹

شرکت در این مطالعه انتخاب شدند. افراد شرکت‌کننده فاقد هرگونه بیماری قلبی عروقی و ذهنی روانی بودند، ضربان قلب و فشارخون نرمال (فشارخون سیستولیک کمتر از ۱۲۹ و فشارخون دیاستولیک کمتر از ۸۴ میلی‌متر جیوه) داشتند و هیچ‌گونه دارویی مصرف نمی‌کردند. (۲۶) به‌منظور بررسی سلامت روانی افراد، پیش از انجام آزمایش از آن‌ها خواسته شد پرسش‌نامه سلامت عمومی^۲ را تکمیل نمایند. افرادی که از این پرسش‌نامه نمره کل صفر تا ۲۲ را کسب کردند، در گروه بدون علائم یا کمترین حد قرار گرفتند و برای شرکت در مطالعه انتخاب شدند. (۲۷-۲۸) از شرکت‌کنندگان خواسته شد روز قبل از انجام آزمون، رژیم غذایی معمولی داشته باشند و از خوردن قهوه و مواد کافئین‌دار و هرگونه دارویی خودداری نمایند. همچنین شب قبل از انجام آزمون، خواب و استراحت کافی داشته باشند تا خستگی آن‌ها بر نتیجه آزمون تأثیر منفی نگذارد. علاوه بر این از افراد خواسته شد تا لباس ساده، جنس کتان یا نخی و رنگ روشن بپوشند تا تأثیر کلوی لباس برای تمام افراد یکسان در نظر گرفته شود. (۱۸، ۲۹)

پس از انتخاب نمونه‌ها براساس معیارهای ورود به مطالعه، سایر عوامل مداخله‌گری که بر نتایج تحقیق حاضر تأثیرگذارند، از جمله سروصدا و روشنایی محیط، مورد بررسی و ارزیابی قرار گرفت. روشنایی محیط با استفاده از دستگاه سنجش روشنایی مدل HagnerECl ساخت شرکت Hagner سوئد و تراز فشار صوت محیط با استفاده از دستگاه صداسنج B&K مدل ۲۲۳۸ ساخت کشور انگلستان اندازه‌گیری شد. روشنایی محیط برابر ۴۵۰ لوکس و تراز فشار صوت محیط برابر ۳۵ دسی‌بل اندازه‌گیری و ثبت شد. مقدار روشنایی و سروصدای محیط در حد مجاز توصیه‌شده توسط انجمن دولتی

درصد توجه افراد دارای بیشترین مقدار است و در دماهای کمتر و بیشتر از ۲۲ درجه سانتی‌گراد کاهش یافته است. (۲۲) در مطالعه گلبابایی و همکاران (۲۰۱۵)، استرس گرمایی باعث کاهش توجه انتخابی در کارگران شد. (۲۳) پژوهش امیری و همکاران (۲۰۱۵) در زمینه تأثیر مواجهه توأم با صدا، گرما و روشنایی بر عملکرد شناختی ۱۲۸ دانشجوی دانشگاه علوم پزشکی شیراز نشان داد میانگین نمره حافظه کاری و توجه در گروه مواجهه با استرس گرمایی به‌طور معناداری کمتر از گروه مواجهه یافته با سطوح بی‌زیان گرماست. (۲۴) طبق مطالعه مائولا و همکاران (۲۰۱۶)، دما هیچ تأثیری بر عملکرد روان‌شناختی^۱، توجه و حافظه بلندمدت ندارد. (۲۵)

پژوهش حاضر با هدف بررسی تأثیر استرس گرمایی بر عملکرد شناختی و پارامترهای فیزیولوژیک افراد در شرایط آزمایشگاهی انجام شد. همچنین با توجه به اینکه تاکنون مطالعه‌ای در ایران انجام نشده است که تأثیر ۳ شرایط مختلف مواجهه با گرما را بر انواع مقیاس‌های توجه حاصل از آزمون عملکرد پیوسته مورد بررسی قرار دهد، مقیاس‌های توجه انتخابی، توجه متمرکز، توجه تقسیم‌شده، جابه‌جایی توجه و توجه مداوم حاصل از آزمون عملکرد پیوسته دیداری و شنیداری ارزیابی شد.

روش بررسی

این مطالعه با حضور ۱۸ نفر دانشجوی داوطلب دختر و پسر در آزمایشگاه کنترل گرما و رطوبت دانشکده بهداشت و ایمنی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی (۹ دختر و ۹ پسر) انجام شد. هریک از شرکت‌کنندگان به‌صورت تصادفی در معرض یکی از حالات آزمایش با ۳ شرایط دمای تر گوی سان مختلف مورد مطالعه قرار گرفتند. طبق روش فاکتوریل، در مجموع ۶ شرایط دمای تر گوی سان مختلف وجود داشت که افراد به قید قرعه در یکی از این ۶ حالت (جدول ۱) مورد آزمایش قرار می‌گرفت. بنابراین در مجموع تعداد ۵۴ آزمایش بر روی نمونه‌ها صورت گرفت. پیش از انجام آزمایش، تمام شرکت‌کنندگان رضایت‌نامه کتبی و پرسش‌نامه معیارهای ورود به مطالعه را تکمیل نمودند و مراحل انجام آزمایش به آن‌ها شرح داده شد.

شرکت‌کنندگانی که در بازه سنی ۲۰ تا ۲۴ سال و در مقطع کارشناسی قرار داشتند و شاخص توده بدنی آن‌ها در محدوده $23/00 \pm 2/00$ کیلوگرم بر مترمربع بود، برای

2 . General Health Questionnaire (GHQ)

1 . Psychomotor

$$\text{WBGT} = 0.7 t_{\text{nw}} + 0.3 t_g (31-30) \quad (1)$$

t_{nw} = دمای تر طبیعی (درجه سانتی‌گراد)

t_g = دمای گوی‌سان (درجه سانتی‌گراد)

برای سنجش میزان رطوبت محیط نیز از رطوبت‌سنج مدل ۸۹۱۰ GM با دقت $\pm 5\%$ ساخت شرکت بن تک^۱ کشور چین استفاده شد. قبل از شروع آزمون، فشارخون و ضربان قلب افراد با دستگاه فشارسنج دیجیتالی بازویی گلامور^۲ مدل ۹۹۵-TMB اندازه‌گیری شد. دقت این دستگاه برای اندازه‌گیری فشارخون برابر ± 3 میلی‌متر جیوه و برای اندازه‌گیری ضربان قلب برابر $\pm 5\%$ است. شرکت‌کنندگان به مدت ۱۰ دقیقه در شرایط تطابق با محیط و در معرض یکی از شرایط دمای تر گوی‌سان (۲۹، ۳۲ و ۳۵ درجه سانتی‌گراد) قرار گرفتند. سپس آزمون عملکرد پیوسته دیداری و شنیداری^۳ را تکمیل نمودند. بعد از اتمام آزمون، بلافاصله ضربان قلب و فشارخون افراد اندازه‌گیری و نتایج آن ثبت شد.

به‌منظور بررسی تأثیر استرس گرمایی بر توجه افراد از آزمون عملکرد پیوسته نسخه ۲۰۱۸ استفاده شد. قبل از شروع آزمایش، روش انجام آزمون عملکرد پیوسته به شرکت‌کنندگان آموزش داده شد. آزمون عملکرد پیوسته (استنفورد^۴ و ترنر^۵، ۲۰۰۰) آزمون رایانه‌ای در زمینه توجه پایدار و کنترل پاسخ است. در این آزمون، فرد آزمون‌دهنده در معرض مجموعه‌ای از محرک‌های دیداری و شنیداری شبه تصادفی اعداد ۱ و ۲ قرار می‌گیرد و هرگاه عدد ۱ را می‌بیند یا می‌شنود، باید با ماوس کلیک کند. یافته‌ها نشان می‌دهد این آزمون از اعتبار و روایی مطلوب و بالایی برخوردار است. طبق مطالعات انجام‌شده در ایران، پایایی آزمون بین ۰/۶۱ تا ۰/۹۸ و روایی آزمون معادل ۰/۶۴ به دست آمد. (۳۲) این آزمون دارای ۴ مرحله است: ۱. مرحله گرم شدن دیداری برای ۱ دقیقه و گرم شدن شنیداری برای ۱ دقیقه؛ ۲. مرحله تمرین برای ۱ تا ۱٫۵ دقیقه؛ ۳. مرحله اصلی برای ۸ دقیقه؛ ۴. مرحله خنک کردن.

کل آزمون ۱۱ دقیقه طول می‌کشد و نتایج آن در ۶ مقیاس اولیه (۳ مقیاس کنترل پاسخ و ۳ مقیاس توجه) در حوزه‌های دیداری و شنیداری ارائه می‌شود. مقیاس‌های

مهندسين بهداشت حرفه‌ای امریکا (ACGIH) و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی ایران بود و تلاش شد مقدار این عوامل در طول تمام مراحل آزمایش ثابت نگه داشته شود تا تأثیر آن بر تمام نتایج مطالعه یکسان باشد. برای ارزیابی استرس گرمایی افراد از شاخص دمای تر گوی‌سان استفاده شد. آزمایش‌ها در سه شرایط دمای تر گوی‌سان مختلف شامل ۲۹، ۳۲ و ۳۵ درجه سانتی‌گراد و رطوبت نسبی یکسان (۵۰٪) انجام شد. توجیه انتخاب این دماها عبارت بودند از:

الف. شاخص دمای تر گوی‌سان ۳۲ درجه سانتی‌گراد به‌عنوان حد مجاز مواجهه شغلی برای افراد سازش‌نیافته با محیط‌های گرم که در حالت نشسته به کاری مشغول‌اند، طبق توصیه وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و انجمن دولتی مهندسين بهداشت حرفه‌ای امریکا؛

ب. شاخص دمای تر گوی‌سان ۲۹ درجه سانتی‌گراد به‌عنوان مقدار کمتر از حدود مجاز مواجهه شغلی؛

ج. شاخص دمای تر گوی‌سان ۳۵ درجه سانتی‌گراد به‌عنوان مقدار بیشتر از حدود مجاز مواجهه شغلی. (۳۰)

برای تأمین شرایط دمایی مختلف از ۲ هیتر برقی فن‌دار مدل EFHA2200 ساخت شرکت آراسته کشور ایران با توان ۲۲۰۰ وات و ۲ دستگاه رطوبت‌ساز مدل LB60 ساخت شرکت بثورر کشور آلمان استفاده شد. برای انجام آزمایش، ابتدا هیترها و رطوبت‌سازها روشن و هر ۱۰ دقیقه میزان رطوبت و دمای تر گوی‌سان محیط آزمایشگاه اندازه‌گیری شد تا اطمینان حاصل شود در محدوده مورد نظر برای انجام آزمایش قرار دارند.

جهت اندازه‌گیری شاخص دمای تر گوی‌سان از دستگاه سنجش دمای تر گوی‌سان دیجیتالی مدل QUESTEMP10 با حساسیت حدود یک‌دهم درجه سانتی‌گراد استفاده شد. پیش از انجام آزمایش نیز دستگاه کالیبره شد. روش کار با این دستگاه به این صورت است که دستگاه در فاصله حدود ده‌سانتی‌متری بدن افراد قرار داده و پس از حدود ۱ دقیقه عددی که دستگاه به‌عنوان شاخص دمای تر گوی‌سان ارائه می‌دهد، قرائت می‌شود. این کار در ناحیه کمر افراد در ارتفاع ۰/۷ متر انجام می‌شود.

همچنین برای دستیابی به اطمینان بیشتر از دماسنج‌های جداگانه‌تر و گوی‌سان در محل اندازه‌گیری شاخص دمای تر گوی‌سان استفاده شد. سپس مقدار این شاخص با استفاده از رابطه ۱ به‌صورت دستی محاسبه شد:

1 . BENETECH
2 . GLAMOR
3 . Integrated Visual and Auditory Continuous Performance test (IVA)
4 . Stanford
5 . Turner

جدول ۲- ویژگیهای فردی شرکت‌کنندگان

ویژگی فردی	میانگین	انحراف معیار	کمینه	بیشینه
سن، سال	۲۱/۱۱	۱/۷۱	۱۹	۲۴
شاخص توده بدنی، (کیلوگرم بر مترمربع)	۲۳/۲۳	۱/۴۴	۲۱/۱۳	۲۴/۹۹
نمره سلامت عمومی	۲۰/۱۱	۱/۶۴	۱۶	۲۲

جدول ۳- ضربان قلب (تپش در دقیقه) افراد مورد مطالعه در شرایط گرمایی مختلف

دمای تر گوی سان (درجه سانتی‌گراد)	میانگین	انحراف معیار	کمینه	بیشینه	ضربان قلب (تپش در دقیقه)	مغناداری
۲۲	۷۹/۷۲	۶/۸۳	۶۷/۰۰	۹۸/۰۰	.a	-
۲۹	۸۲/۵۵	۷/۴۵	۷۳/۰۰	۱۰۳/۰۰	۲/۸۳	<۰/۰۰۱
۳۲	۸۵/۷۲	۷/۹۳	۷۶/۰۰	۱۱۱/۰۰	۶/۰۰	<۰/۰۰۱
۳۵	۹۰/۰۵	۸/۷۱	۷۸/۰۰	۱۱۳/۰۰	۱۰/۳۳	<۰/۰۰۱

جدول ۴- فشارخون سیستولیک و دیاستولیک (میلی‌متر جیوه) افراد مورد مطالعه در شرایط گرمایی مختلف

دمای تر گوی سان (درجه سانتی‌گراد)	میانگین	انحراف معیار	کمینه	بیشینه	ضربان	مغناداری	فشارخون سیستولیک (میلی‌متر جیوه)	انحراف معیار	کمینه	بیشینه	ضربان	مغناداری	فشارخون دیاستولیک (میلی‌متر جیوه)	انحراف معیار	کمینه	بیشینه	ضربان	مغناداری
۲۲	۱۰۳/۷۷	۱۱/۶۲	۸۶/۰۰	۱۲۵/۰۰	.a	-	۷۲/۱۶	۴/۸۴	۶۲/۰۰	۸۱/۰۰	.a	-	۷۲/۱۶	۴/۸۴	۶۲/۰۰	۸۱/۰۰	.a	-
۲۹	۱۰۴/۲۷	۱۱/۷۲	۸۷/۰۰	۱۲۶/۰۰	۰/۵۰	<۰/۰۰۱	۷۰/۲۲	۵/۶۹	۵۷/۰۰	۷۹/۰۰	-۱/۹۴	<۰/۰۰۱	۷۰/۲۲	۵/۶۹	۵۷/۰۰	۷۹/۰۰	-۱/۹۴	<۰/۰۰۱
۳۲	۱۰۶/۶۶	۱۰/۹۰	۹۴/۰۰	۱۲۴/۰۰	۲/۸۸	<۰/۰۰۱	۶۸/۶۱	۵/۰۶	۵۷/۰۰	۷۸/۰۰	-۳/۵۵	<۰/۰۰۱	۶۸/۶۱	۵/۰۶	۵۷/۰۰	۷۸/۰۰	-۳/۵۵	<۰/۰۰۱
۳۵	۱۰۹/۰۰	۱۱/۰۵	۹۶/۰۰	۱۲۷/۰۰	۵/۲۲	<۰/۰۰۱	۶۴/۹۴	۵/۹۴	۵۲/۰۰	۷۵/۰۰	-۷/۲۲	<۰/۰۰۱	۶۴/۹۴	۵/۹۴	۵۲/۰۰	۷۵/۰۰	-۷/۲۲	<۰/۰۰۱

یافته‌ها

ویژگی‌های فردی افراد مورد مطالعه در جدول ۲ ارائه شده است.

نتایج بررسی تأثیر استرس گرمایی بر ضربان قلب دانشجویان در جدول ۳ آمده است.

همان‌طور که در جدول ۳ مشاهده می‌شود، با افزایش استرس گرمایی، میانگین ضربان قلب شرکت‌کنندگان به طور معناداری افزایش یافت ($p < 0.05$). نتایج بررسی تأثیر استرس گرمایی بر فشارخون سیستولیک و دیاستولیک دانشجویان نیز در جدول ۴ ارائه شده است. همان‌طور که در جدول ۴ مشاهده می‌شود، با افزایش استرس گرمایی، میزان فشارخون سیستولیک شرکت‌کنندگان به طور معناداری افزایش یافت ($p < 0.05$) و میزان فشارخون دیاستولیک آن‌ها به‌طور

کنترل پاسخ شامل احتیاط، ثبات و تحمل و مقیاس‌های توجه نیز شامل هشیاری یا گوش‌به‌زنگی، تمرکز و سرعت است. (۳۵-۳۳)

بعد از اتمام آزمون، نمره‌های مربوط به هر یک از این شاخص‌ها در نرم‌افزار قرار داده شد و امتیاز مقیاس‌های توجه انتخابی، توجه متمرکز، توجه تقسیم‌شده، جابه‌جایی توجه و توجه مداوم در دو حوزه دیداری و شنیداری محاسبه شد. برای تجزیه و تحلیل اطلاعات از نرم‌افزار بسته آماری برای علوم اجتماعی^۱ نسخه ۲۲ استفاده شد. برای گزارش آمار توصیفی متغیرها از میانگین، انحراف معیار، کمینه و بیشینه استفاده شد. به‌منظور تعیین رابطه استرس گرمایی با فشارخون، ضربان قلب و توجه نیز معادلات برآورد تعمیم یافته^۲ به کار رفت.

1 . Statistical Package for the Social Sciences (SPSS)

2 . Generalized Estimating Equations (GEE)

جدول ۵- انواع مقیاس‌های توجه دیداری افراد مورد مطالعه در شرایط گرمایی مختلف

توجه انتخابی دیداری			توجه دیداری			توجه متمرکز دیداری			توجه مداوم دیداری			دمای تر گوی سان (درجه سانتی‌گراد)
مغاداری	ضریب	مغاداری	مغاداری	ضریب	مغاداری	مغاداری	ضریب	مغاداری	مغاداری	ضریب	مغاداری	
مغاداری	ضریب	مغاداری	مغاداری	ضریب	مغاداری	مغاداری	ضریب	مغاداری	مغاداری	ضریب	مغاداری	
-	.a	۱۰۶/۰۰	۵۶/۰۰	۱۵/۲۷	۸۴/۸۳	-	.a	۱۱۵/۰۰	۴۲/۰۰	۱۸/۷۷	۹۱/۲۷	۲۹
۰/۲۶۰	-۳/۱۶	۱۰۴/۰۰	۳۵/۰۰	۱۹/۵۲	۸۱/۶۶	۰/۲۹۰	-۳/۲۲	۱۱۵/۰۰	۴۲/۰۰	۲۲/۱۳	۸۸/۰۵	۳۲
۰/۰۷۰	-۹/۱۱	۱۰۹/۰۰	۱۹/۰۰	۲۷/۰۴	۷۵/۷۲	۰/۰۱۷	-۱۱/۳۸	۱۱۲/۰۰	۳۲/۰۰	۲۴/۸۹	۷۹/۸۸	۳۵
توجه تقسیم‌شده دیداری			توجه متمرکز دیداری			توجه تقسیم‌شده دیداری			توجه متمرکز دیداری			دمای تر گوی سان (درجه سانتی‌گراد)
مغاداری	ضریب	مغاداری	مغاداری	ضریب	مغاداری	مغاداری	ضریب	مغاداری	مغاداری	ضریب	مغاداری	
مغاداری	ضریب	مغاداری	مغاداری	ضریب	مغاداری	مغاداری	ضریب	مغاداری	مغاداری	ضریب	مغاداری	
-	.a	۱۱۷/۰۰	۷۱/۰۰	۱۰/۹۱	۹۶/۳۳	-	.a	۱۰۹/۰۰	۵۳/۰۰	۱۸/۳۹	۸۴/۰۵	۲۹
۰/۳۶۰	-۲/۵۰	۱۱۴/۰۰	۷۱/۰۰	۱۲/۶۸	۹۳/۸۳	۰/۳۴۰	-۴/۲۲	۱۰۶/۰۰	۳۷/۰۰	۲۲/۳۹	۷۹/۸۳	۳۲
۰/۱۱۰	-۴/۳۳	۱۱۳/۰۰	۶۲/۰۰	۱۳/۰۵	۹۲/۰۰	۰/۱۲۰	-۹/۷۷	۱۰۹/۰۰	۱۲/۰۰	۲۶/۸۸	۷۴/۲۷	۳۵
توجه مداوم دیداری			توجه متمرکز دیداری			توجه تقسیم‌شده دیداری			توجه متمرکز دیداری			دمای تر گوی سان (درجه سانتی‌گراد)
مغاداری	ضریب	مغاداری	مغاداری	ضریب	مغاداری	مغاداری	ضریب	مغاداری	مغاداری	ضریب	مغاداری	
مغاداری	ضریب	مغاداری	مغاداری	ضریب	مغاداری	مغاداری	ضریب	مغاداری	مغاداری	ضریب	مغاداری	
-	.a	۱۰۹/۰۰	۶۲/۰۰	۱۵/۰۶	۹۲/۲۷	-	.a	۱۱۶/۰۰	۳۷/۰۰	۱۸/۶۲	۹۴/۲۷	۲۹
۰/۳۴۰	-۲/۳۳	۱۱۰/۰۰	۵۶/۰۰	۱۵/۶۸	۸۹/۹۴	۰/۵۳۰	-۱/۹۴	۱۱۸/۰۰	۳۷/۰۰	۱۸/۶۵	۹۲/۳۳	۳۲
۰/۰۷۱	-۸/۱۶	۱۰۷/۰۰	۴۸/۰۰	۱۹/۹۲	۸۴/۱۱	<۰/۰۰۱	-۷/۸۸	۱۱۲/۰۰	۱۶/۰۰	۲۰/۷۶	۸۶/۳۸	۳۵

بحث

با وجود تحول و پیشرفت عظیم در زمینه فناوری، بسیاری از فرایندها و فعالیت‌ها در محیط‌های کاری همچنان وابسته به انسان هستند. همچنین با پیشرفت تکنولوژی در سال‌های اخیر، جنبه‌های ذهنی فعالیت‌های کاری نسبت به جنبه‌های فیزیکی افزایش یافته‌اند. با اینکه تحقیقات متعددی درباره تأثیر استرس گرمایی بر عملکرد شناختی و وضعیت فیزیولوژیک افراد صورت گرفته است، این تحقیقات به نتیجه روشن و قطعی دست نیافته‌اند. (۳۶) ضربان قلب از جمله معیارهای فیزیولوژیک است که با استرس گرمایی محیط هم‌بستگی دارد و طبق نتایج تحقیقات، گرما می‌تواند بر ضربان قلب تأثیر قابل توجهی داشته باشد. یکی از معیارهایی که با ضربان قلب ارتباط نزدیکی دارد، فشارخون است. (۳۷-۳۸) طبق نتایج مطالعه حاضر، با افزایش استرس گرمایی مقدار ضربان قلب افراد به طور معناداری افزایش یافت ($p < 0.05$). این نتایج تصدیقی بر نتایج پژوهش‌های پیشین است. (۱۰، ۱۳، ۳۹). مطالعه ایگوچی و همکاران (۲۰۱۲) با هدف بررسی تأثیر استرس گرمایی بر وضعیت قلبی-عروقی، هورمونی و پروتئین‌های شوک گرمایی انجام شد. در این بررسی، ۱۲ مرد و ۱۲ زن سالم و جوان به مدت ۳۰ دقیقه در یک محفظه گرمایی در معرض دو شرایط از نظر استرس گرمایی (۲۶ و ۳۷ درجه سانتی‌گراد) قرار گرفتند. نتایج

معناداری کاهش پیدا کرد ($p < 0.05$).

رابطه استرس گرمایی با انواع مقیاس‌های توجه دیداری و شنیداری حاصل از آزمون عملکرد پیوسته به ترتیب در جدول ۵ و ۶ بیان شده است. همان‌طور که در جدول ۵ مشاهده می‌شود، با افزایش استرس گرمایی، میانگین ۶ مقیاس توجه دیداری، توجه انتخابی دیداری، توجه متمرکز دیداری، توجه تقسیم‌شده دیداری، جابه‌جایی توجه دیداری و توجه مداوم دیداری به طور پیوسته کاهش یافت. اما این کاهش تنها برای ۲ مقیاس توجه دیداری و جابه‌جایی توجه دیداری در دمای تر گوی سان ۳۵ درجه سانتی‌گراد معنادار بود ($p < 0.05$). رابطه استرس گرمایی و سایر مقیاس‌های توجه در حوزه دیداری معنادار نبود ($p > 0.05$).

طبق نتایج ارائه‌شده در جدول ۶ نیز با افزایش استرس گرمایی، میانگین دو مقیاس توجه انتخابی شنیداری و جابه‌جایی توجه شنیداری به طور پیوسته کاهش یافت و این کاهش در دمای تر گوی سان ۳۵ درجه سانتی‌گراد معنادار بود ($p < 0.05$). مقیاس توجه شنیداری نیز در دمای تر گوی سان ۳۵ درجه سانتی‌گراد به طور معناداری کاهش یافت ($p < 0.05$). هیچ رابطه معناداری بین استرس گرمایی و سایر مقیاس‌های توجه شنیداری یافت نشد ($p > 0.05$).

جدول ۶- انواع مقیاس‌های توجه شنیداری افراد مورد مطالعه در شرایط گرمایی مختلف

توجه انتخابی شنیداری				توجه متمرکز شنیداری				توجه ملووم شنیداری				دمای تر گوی سان (درجه سانتی‌گراد)
معدناداری	ضریب	بیشینه	کمینه	انحراف	میانگین	معدناداری	ضریب	بیشینه	کمینه	انحراف	میانگین	
	بتا			معیار			بتا			معیار		
-	.a	۱۰۷/۰۰	۶۰/۰۰	۱۶/۵۱	۹۱/۲۲	-	.a	۱۱۵/۰۰	۵۲/۰۰	۱۹/۶۸	۸۹/۵۰	۲۹
۰/۷۲۱	-۱/۳۳	۱۰۷/۰۰	۶۸/۰۰	۱۲/۳۷	۸۹/۸۸	۰/۴۱۰	۲/۸۳	۱۱۵/۰۰	۵۸/۰۰	۱۴/۴۹	۹۲/۳۳	۳۲
۰/۰۰۸	-۱۱/۹۴	۱۰۷/۰۰	۴۵/۰۰	۱۹/۸۶	۷۹/۲۷	۰/۰۳۸	-۷/۵۵	۱۰۸/۰۰	۴۸/۰۰	۲۱/۰۱	۸۱/۹۴	۳۵
توجه تقسیم‌شده شنیداری				توجه متمرکز شنیداری				توجه ملووم شنیداری				دمای تر گوی سان (درجه سانتی‌گراد)
معدناداری	ضریب	بیشینه	کمینه	انحراف	میانگین	معدناداری	ضریب	بیشینه	کمینه	انحراف	میانگین	
	بتا			معیار			بتا			معیار		
-	.a	۱۲۲/۰۰	۸۱/۰۰	۱۱/۵۵	۱۰۰/۹۴	-	.a	۱۰۹/۰۰	۵۲/۰۰	۱۹/۹۱	۹۰/۹۴	۲۹
۰/۲۸۰	۱/۷۲	۱۲۶/۰۰	۸۴/۰۰	۹/۷۷	۱۰۲/۶۶	۰/۳۵۰	۴/۳۳	۱۱۱/۰۰	۵۱/۰۰	۱۶/۰۵	۹۵/۲۷	۳۲
۰/۲۶۰	-۲/۷۷	۱۱۵/۰۰	۸۴/۰۰	۹/۳۵	۹۸/۱۶	۰/۰۸۶	-۹/۸۳	۱۰۹/۰۰	۵۱/۰۰	۱۹/۷۵	۸۱/۱۱	۳۵
توجه ملووم شنیداری				توجه ملووم شنیداری				توجه ملووم شنیداری				دمای تر گوی سان (درجه سانتی‌گراد)
معدناداری	ضریب	بیشینه	کمینه	انحراف	میانگین	معدناداری	ضریب	بیشینه	کمینه	انحراف	میانگین	
	بتا			معیار			بتا			معیار		
-	.a	۱۰۱/۰۰	۵۷/۰۰	۱۱/۶۶	۸۶/۰۵	-	.a	۱۱۲/۰۰	۷۱/۰۰	۱۱/۳۰	۸۸/۰۵	۲۹
۰/۶۴۰	۰/۶۶	۱۰۴/۰۰	۶۲/۰۰	۱۳/۰۱	۸۶/۷۲	۰/۸۵۰	-۰/۳۳	۱۱۲/۰۰	۷۰/۰۰	۱۱/۴۶	۸۷/۷۲	۳۲
۰/۵۹۰	-۲/۱۶	۱۰۴/۰۰	۶۳/۰۰	۱۳/۱۰	۸۳/۸۸	۰/۰۰۹	-۵/۸۳	۱۰۷/۰۰	۵۲/۰۰	۱۳/۲۶	۸۲/۲۲	۳۵

مطالعه با پژوهش‌های قبلی، مواجهه با استرس گرمایی در تمام این مطالعات و فعال شدن سیستم قلبی عروقی برای دفع حرارت اضافی از بدن است.

طبق نتایج مطالعه حاضر، با افزایش دمای تر گوی سان، میزان فشارخون سیستولیک افراد به‌طور معدناداری افزایش و میزان فشارخون دیاستولیک به‌طور معدناداری کاهش یافت ($p < 0.05$). مسئله افزایش فشارخون سیستولیک با افزایش استرس گرمایی در مطالعه حاضر با برخی از بررسی‌های پیشین سازگار است. (۶، ۶۸) مطالعه بایندر و همکاران (۲۰۱۳) در سه شرایط از نظر استرس گرمایی (کم، متوسط و زیاد) بر روی ۱۰ نفر مرد نشان داد ورزش ایزومتریک در شرایط استرس گرمایی باعث افزایش میانگین فشارخون سیستولیک می‌شود. (۴۲) به‌رغم انجام این مطالعه بر روی نمونه‌هایی گوناگون و در شرایط محیطی متفاوت با پژوهش حاضر، یکی از دلایل تشابه نتایج این بررسی با مطالعه حاضر می‌تواند انجام آن در شرایط دمایی تقریباً نزدیک به شرایط دمایی مطالعه حاضر باشد. دمای محیطی اندازه‌گیری شده در سه شرایط استرس گرمایی در تحقیق پیش‌رو (دمای تر گوی سان ۲۹، ۳۲ و ۳۵ درجه سانتی‌گراد) به ترتیب برابر 38 ± 0.50 ، 41 ± 0.50 و 43 ± 0.50 درجه سانتی‌گراد بود. در پژوهش بایندر و همکاران (۲۰۱۳) نیز، دمای محیطی در سه شرایط آزمایش به ترتیب برابر 24 ± 0.20 ، $27/63$

این مطالعه نشان داد استرس گرمایی به‌طور معدناداری باعث افزایش ضربان قلب افراد شده است. (۱۳) در مطالعه کاریلو و همکاران (۲۰۱۶) ضربان قلب افراد جوان و مسن دارای دیابت نوع ۲ و فاقد دیابت در شرایط مواجهه با استرس گرمایی (دمای ۴۴ درجه سانتی‌گراد و رطوبت نسبی ۳۰٪) اندازه‌گیری و مقایسه شد. نتایج این پژوهش نیز حاکی از آن بود که ضربان قلب افراد در هر دو گروه در شرایط استرس گرمایی افزایش می‌یابد. (۹) مطالعه زمانیان و همکاران (۲۰۱۷) در زمینه بررسی رابطه بین شاخص‌های گرمایی با برخی از پارامترهای فیزیولوژیک (فشارخون، ضربان قلب و دمای پوست) در میان کشاورزان نشان داد بین شاخص‌های گرمایی و ضربان قلب رابطه‌ای مستقیم وجود دارد و با افزایش استرس گرمایی، ضربان قلب افراد افزایش می‌یابد. (۴۰) هنگامی که بدن انسان در معرض استرس گرمایی قرار می‌گیرد، مرکز تنظیم دمای بدن در هیپوتالاموس باعث فعال شدن مکانیسم‌های حرارتی نظیر غدد عرق، غدد درون‌ریز، سیستم قلبی عروقی و رگ‌های خونی می‌شود تا تولید و دفع حرارت در بدن را تنظیم کند. افزایش ضربان قلب در شرایط استرس گرمایی امری طبیعی است و ضربان قلب می‌تواند به‌عنوان یکی از قوی‌ترین شاخص‌های استرین گرمایی عمل نماید. (۴۱) بنابراین به‌رغم مطالعات پیشین در شرایط متفاوت با تحقیق حاضر، دلیل تشابه نتایج این

± 0.20 و $38/40 \pm 0.20$ بود.

مطالعه زو و همکاران (۲۰۱۹) با هدف بررسی تأثیر مواجهه ساعتی با دما بر فشارخون انجام شد. در این بررسی، فشارخون ۱۰۰ شرکت کننده در چین بیش از ۵۰ بار در فاصله زمانی سه ساله اندازه گیری شد. نتایج این مطالعه نشان داد بین دما و فشارخون سیستولیک رابطه خطی و معنادار وجود دارد و با افزایش دما، فشارخون سیستولیک افراد افزایش یافته است. (۱۴) تحقیقات نشان داده است در طول مواجهه با استرس گرمایی، مقاومت عروقی محیطی کاهش می یابد و حجم خون از مناطق مرکزی بدن به مناطق محیطی منتقل می شود تا تبادل گرما را تسهیل کند. افزایش ضربان قلب نیز در واقع عامل جبران کننده به منظور جلوگیری از کاهش بیش از حد فشارخون سیستولیک است تا خروجی قلب در مقدار مناسبی حفظ شود. (۱۳)

نتایج برخی از مطالعات پیشین نیز مخالف با نتایج بررسی حاضر است. (۱۳-۱۴) مطابق نتایج مقاله ایگوچی و همکاران (۲۰۱۲)، استرس گرمایی به طور معناداری باعث کاهش فشارخون سیستولیک افراد شده است. (۱۳) یکی از دلایل عدم تشابه نتایج این مطالعه با پژوهش حاضر احتمالاً انجام آن در شرایط دمایی بسیار بالاتر نسبت به مطالعه حاضر (شرایط عدم مواجهه با گرما: ۲۶ درجه سانتی گراد، شرایط مواجهه با گرما: ۷۳ درجه سانتی گراد) است. کاهش فشارخون دیاستولیک در مطالعه حاضر نیز با برخی از پژوهش های پیشین سازگاری دارد (۱۱، ۱۳) و مخالف نتایج برخی از تحقیقات است. (۴۳) طبق مطالعه استاتز و همکاران (۲۰۱۴) در زمینه بررسی تأثیر مواجهه مختصر با گرما بر فشارخون و عملکرد فیزیکی زنان مسن نیز مواجهه با دمای بالا باعث کاهش فشارخون دیاستولیک زنان مسن شد. (۱۱) یکی از دلایل کاهش فشارخون دیاستولیک در مطالعه حاضر و سایر پژوهش ها احتمالاً تعریق و خروج کلسیم، پتاسیم و ویتامین C عرق و تأثیر منفی آن بر میزان فشارخون دیاستولیک است. (۱۲) اما از طرف دیگر مواجهه افراد با شرایط استرس گرمایی در مطالعه حاضر کوتاه مدت بود و این موضوع باید بررسی شود که آیا تعریق افراد در حدی بوده است که باعث این امر شود یا خیر.

توجه از اصلی ترین پاسخ های شناختی انسان به محرک های بیرونی است. در این مطالعه، برای بررسی تأثیر استرس گرمایی بر عملکرد شناختی افراد، مقیاس های

مختلف توجه حاصل از آزمون عملکرد پیوسته دیداری و شنیداری مورد مطالعه قرار گرفت. نتایج آزمون عملکرد پیوسته در بررسی حاضر نشان داد که با افزایش استرس گرمایی، میانگین ۶ مقیاس در حوزه توجه دیداری و ۲ مقیاس توجه انتخابی شنیداری و جابه جایی توجه شنیداری به طور پیوسته کاهش یافته است. اما کاهش توجه با افزایش استرس گرمایی تنها برای ۵ مقیاس توجه دیداری و شنیداری، جابه جایی توجه دیداری و شنیداری و توجه انتخابی شنیداری و تنها در دمای تر گوی سان ۳۵ درجه سانتی گراد معنادار بود ($p < 0.05$).

مسئله کاهش توجه با افزایش دما تصدیقی بر نتایج مطالعات قبلی مبنی بر کاهش عملکرد با افزایش دماست. (۱۶-۱۷، ۲۲، ۴۴) اولین محقق که استرس گرمایی و عملکرد انسان را بررسی کرد، مکورث^۱ در سال ۱۹۵۰ بود. وی دریافت که اگر از فردی خواسته شود بر کار خسته کننده ای در شرایط محیطی گرم تمرکز نماید، عملکرد او در طی زمان کاهش می یابد. (۲۳) به گفته گائو و همکاران (۲۰۱۲)، در یکی از نخستین ها پژوهش ها توسط پپلر^۲ در سال ۱۹۵۸، رابطه ای U شکل بین عملکرد و میزان استرس گرمایی مشخص شده است. (۴۵) پژوهش جعفری و همکاران (۲۰۱۴) با هدف بررسی تأثیر چهار سطح مختلف تنش گرمایی (۱۸، ۲۲، ۲۹ و ۳۳ درجه سانتی گراد) بر عملکرد شناختی دانشجویان انجام شد. طبق نتایج این بررسی، رابطه درصد توجه و دمای تر گوی سان تقریباً U شکل بود و در دمای تر گوی سان معادل ۲۲ درجه سانتی گراد، درصد توجه افراد دارای بیشترین مقدار بود و در دماهای کمتر و بیشتر از این مقدار، درصد توجه کاهش یافته بود. (۲۲) علت این امر احتمالاً ناشی از انتخاب بازه دمایی کوچک تر (از ۲۹ تا ۳۵ درجه سانتی گراد) در مطالعه حاضر است و برای تعیین رابطه دقیق تر این دو متغیر، نیاز به مطالعه در دماهای بیشتر و بازه دمایی بزرگ تر است. (۲۲) در مطالعه گلبابایی و همکاران (۲۰۱۵)، تأثیر استرس گرمایی (شاخص دمای تر گوی سان ۳۳ درجه سانتی گراد) بر توجه انتخابی و زمان واکنش کارگران ریخته گری یک شرکت خودروسازی با استفاده از آزمون استروپ رایانه ای بررسی شد. محققان این مطالعه دریافتند که استرس گرمایی باعث افزایش زمان واکنش و کاهش توجه انتخابی می شود. (۲۳) از طرف

1 . Mackworth

2 . Pepler

به این مطلب، یکی از دلایل عدم تاثیر استرس گرمایی بر برخی از مقیاس‌های توجه در مطالعه حاضر می‌تواند زمان کوتاه مواجهه با گرما و عدم تأثیر یا اثرگذاری ناچیز آن بر دمای عمقی بدن باشد. مطالعه مک موریس و همکاران (۲۰۰۶) با هدف بررسی تأثیر استرس گرمایی بر عملکرد شناختی ورزشکاران انجام شد و طبق نتایج آن، گرما بر برخی از معیارهای عملکردی از جمله وظایف یادآوری کلامی و مکانی و زمان واکنش انتخابی تأثیر معناداری نداشت. (۴۷) بررسی جیمنز - پاون و همکاران (۲۰۱۱) در زمینه تأثیر قایق رانی در گرما بر عملکرد شناختی نیز نشان داد گرما تأثیر چندانی بر عملکرد شناختی افراد ندارد. (۴۸) یافته‌های پژوهش گائوا و همکاران (۲۰۱۲) در زمینه عملکرد شناختی در محیط گرم اثبات کرد که گرما تأثیر چندانی بر عملکرد وظایف شناختی ساده ندارد. (۴۵) از آنجا که در مطالعه حاضر نیز شرکت کنندگان یک وظیفه ساده شناختی را انجام دادند، عدم تأثیر گرما بر برخی از مقیاس‌های توجه می‌تواند ناشی از ساده بودن وظیفه انجام شده باشد.

نتیجه‌گیری

نتایج مطالعه حاضر نشان داد استرس گرمایی رابطه قوی و معناداری با معیارهای فیزیولوژیک از جمله ضربان قلب و فشارخون سیستولیک و دیاستولیک دارد. طبق یافته‌های این مطالعه، استرس گرمایی باعث افزایش ضربان قلب و فشارخون سیستولیک و کاهش فشارخون دیاستولیک شد؛ بنابراین مقدار ضربان قلب و فشارخون می‌تواند به‌عنوان شاخص مناسبی برای استرس گرمایی عمل کند.

توجه از اصلی‌ترین پاسخ‌های شناختی انسان به محرک‌های بیرونی است که در مطالعه حاضر فقط در دمای تر گوی‌سان ۳۵ درجه سانتی‌گراد تغییرات معناداری داشت. ($p < 0.05$) مواجهه با دمای بیش‌ازحد مجاز مواجهه می‌تواند باعث کاهش توجه و در نتیجه کاهش عملکرد شناختی افراد شود.

یکی از محدودیت‌های این مطالعه دشوار بودن انجام آن در شرایط واقعی محیط کار بود. با توجه به اینکه در محیط صنعتی و شرایط واقعی محیط کار، عوامل مداخله‌گر زیادی از جمله عوامل زیان‌آور محیط کار، شرایط جسمی، خانوادگی و روحی و روانی فرد، تغذیه، شیفت‌های مختلف کاری و زمان خواب و استراحت افراد و... بر نتایج مطالعه

دیگر طبق نظر ژانگ و همکاران (۲۰۱۷)، عملکرد افراد در محدوده دمای ۲۱ تا ۲۵ درجه سانتی‌گراد تقریباً ثابت است؛ اما در دمای بالاتر از ۲۵ درجه سانتی‌گراد با افزایش هر درجه سانتی‌گراد، ۲٪ کاهش می‌یابد. (۴۴) بنابراین دلیل افزایش توجه با افزایش دما در مطالعه حاضر می‌تواند انجام شدن پژوهش در شرایط دمایی بالاتر از ۲۵ درجه سانتی‌گراد باشد. مطالعه برگ و همکاران (۲۰۱۵) با هدف بررسی تأثیر استرس گرمایی بر عملکرد شناختی ۲۱ جراح انجام شد. در این تحقیق، شرکت کنندگان در معرض دو شرایط دمایی مختلف (دمای ۱۹ و ۲۶ درجه سانتی‌گراد) قرار گرفتند و تعدادی وظایف شبیه‌سازی‌شده جراحی لاپاراسکوپی را انجام دادند. نتایج این مطالعه نشان داد در شرایط گرم، عملکرد شناختی افراد کاهش می‌یابد. (۱۶) با وجود انجام این مطالعه در شرایط دمایی کمتر نسبت به پژوهش حاضر، یکی از دلایل تشابه نتایج این مطالعه با پژوهش حاضر و کاهش عملکرد شناختی در شرایط مواجهه با گرما احتمالاً پیچیده بودن وظایف شناختی انجام‌شده توسط آزمودنی‌ها در مطالعه برگ و همکاران (۲۰۱۵) است. به گزارش تحقیقات، وظایف شناختی پیچیده در مقابل وظایف شناختی ساده حساسیت بیشتری به گرما دارند. (۴۵) مطالعه مائولا و همکاران (۲۰۱۶) با هدف بررسی تأثیر مواجهه با دمای ۲۹ درجه سانتی‌گراد بر عملکرد شناختی دانشجویان انجام شد. در این بررسی، ۳۳ دانشجوی دختر و پسر شرکت نمودند و در معرض دو شرایط دمایی ۲۳ و ۲۹ درجه سانتی‌گراد قرار گرفتند. نتایج این مطالعه نشان داد مواجهه با دمای کمی گرم (۲۹ درجه سانتی‌گراد) می‌تواند باعث کاهش عملکرد شناختی شود. (۲۵) در این مطالعه نیز، به‌رغم انجام آزمایش در شرایط دمایی کمتر نسبت به مطالعه حاضر، مواجهه با دمای کمی گرم باعث کاهش عملکرد شناختی شرکت کنندگان شد. دلیل این امر احتمالاً مواجهه طولانی‌تر افراد (۳/۵ ساعت در مقایسه با ۱۳ دقیقه) با گرما و انجام شش وظیفه شناختی در سطوح ساده تا پیچیده است.

بررسی نتایج آزمون عملکرد پیوسته در مطالعه حاضر نشان داد هیچ رابطه معناداری بین استرس گرمایی و سایر مقیاس‌های توجه وجود ندارد ($p > 0.05$). به‌گفته هانکوک (۱۹۸۶)، عملکرد شناختی اساساً تحت تأثیر استرس گرمایی قرار نمی‌گیرد، مگر اینکه استرس گرمایی دمای عمقی بدن را از شرایط طبیعی آن دور کند. (۴۶) با توجه

- Publishing, Ltd.; 2013.
- Habib E, Dehqana H, Lotfi S, Hassanzadeh A. The effect of heat on the precision and speed of the work in men by the battery method under experimental condition. *Journal of Preventive Medicine*. 2016; 3(1): 28-36. [Persian]
  - Yang X, Li B, Li Y, Wang Y, Zheng C. A Research on Characteristics of Human Heat Stress in Dynamic Hot Environment. *Procedia Engineering*. 2017; 205: 2749-54.
  - Carrillo AE, Flouris AD, Herry C, Poirier MP, Boulay P, Dervis SM, et al. Heart rate variability during high heat stress: a comparison between young and older adults with and without Type 2 diabetes. *American Journal of Physiology-Heart and Circulatory Physiology*; 2016.
  - Coker NA, Wells AJ, Gepner Y. The Effect of Heat Stress on Measures of Running Performance and Heart Rate Responses During A Competitive Season in Male Soccer Players. *Journal of strength and conditioning research*; 2018.
  - Stotz A, Rapp K, Oksa J, Skelton D, Beyer N, Klenk J, et al. Effect of a brief heat exposure on blood pressure and physical performance of older women living in the community—a pilot-study. *International journal of environmental research and public health*. 2014; 11(12).
  - Tang Y-M, Wang D-G, Li J, Li X-H, Wang Q, Liu N, et al. Relationships between micronutrient losses in sweat and blood pressure among heat-exposed steelworkers. *Industrial health*. 2016; 54(3): 215-23.
  - Iguchi M, Littmann AE, Chang S-H, Wester LA, Knipper JS, Shields RK. Heat stress and cardiovascular, hormonal, and heat shock proteins in humans. *Journal of athletic training*. 2012; 47(2): 184-90.
  - Xu D, Zhanga Y, Wang B, Yang H, Bana J, Liud F, et al. Acute effects of temperature exposure on blood pressure: An hourly level panel study. *Environment International*. 2019; (124): 493-500.
  - O'Neal E, Bishop P. Effects of work in a hot environment on repeated performances of multiple types of simple mental tasks. *International Journal of Industrial Ergonomics*. 2010; 40(1): 77-81.
  - Berg RJ, Inaba K, Sullivan M, Okoye O, Siboni S, Minneti M, et al. The impact of heat stress on operative performance and cognitive function during simulated laparoscopic operative tasks. *Surgery*. 2015; 157(1): 87-95.
  - Varjo J, Hongisto V, Haapakangas A, Maula H, Koskela H, Hyönä J. Simultaneous effects of irrelevant speech, temperature and ventilation

حاضر اثرگذار خواهند بود، انتخاب نمونه‌هایی که تمام شرایط مورد نظر را داشته و از این نظر همسان باشند، سخت خواهد بود. با این حال، لازم است پژوهش‌هایی مشابه مطالعه حاضر در محیط‌های صنعتی و خدماتی و شرایط واقعی محیط کار انجام شود تا امکان کاربرد نتایج آن در محیط‌های کاری افزایش یابد.

تشکر و قدردانی

این مقاله برگرفته از بخشی از پایان‌نامه خانم فهیمه ببیدل به راهنمایی دکتر علی صالحی سهل‌آبادی با کد اخلاق IR.SBMU.PH.REC.1397.001 و کد گرنت ۱۴۸۸۷ است. نویسندگان مقاله از دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی جهت حمایت ایشان در راستای انجام این تحقیق تشکر و قدردانی می‌نمایند.

References

- Krishnamurthy M, Ramalingam P, Perumal K, Kamalakannan LP, Chinnadurai J, Shanmugam R, et al. Occupational heat stress impacts on health and productivity in a steel industry in southern India. *Safety and health at work*. 2017; 8(1): 99-104.
- Karami M, Halvani GH, Zare S, Mehrparvar AH, DehghaniTafati A, Sahranavard Y, et al. The relationship between heat stress on the vital factors and cognitive function Sarcheshmeh copper smelter workers in 2018. *Journal of Occupational Hygiene Engineering*. 2018; 2(10-21). [Persian]
- Golmohammadi R, Hassani M, Zamanpour A, Olyae M, Aliabadi M, Mahdavi S. Comparison of heat stress indices of HSI and WBGT in machine bakery in Hamedan. *Iran Occupational Health*. 2006; 3(3, 4). [Persian]
- EPA. Climate Change Indicators: Heat-Related Deaths United States: United States Environmental Protection Agency; 2017 [Available from: <https://www.epa.gov/climate-indicators/climate-change-indicators-heat-related-deaths>].
- Yang XK, Li BZ, Li YQ, Wang YC, Zheng CD. A Research on Characteristics of Human Heat Stress in Dynamic Hot Environment. In: Cui P, Liu J, Zhang W, editors. 10th International Symposium on Heating, Ventilation and Air Conditioning, Ishvac2017. *Procedia Engineering*. 2052017. p. 2749-54.
- Baber C, Jenkins DP, Walker GH, Rafferty LA, Salmon PM, Stanton NA. Human factors methods: A practical guide for engineering and design: Ashgate

- (GHQ): a scaled version for general practice in Spain. *European Psychiatry*. 2006; 21(7): 478-86.
28. Ebrahimi A, Rumi H, Mousavi G, Bornamanesh A. Psychometric Properties, Factor Structure, Clipping Point, Sensitivity and Feature of General Health Questionnaire 28 Questions (GHQ-28) in Iranian Patients with Psychiatric Disorders. *Behavioral Sciences Research*. 2007; 5( ): 5-12. [Persian]
  29. Havenith G, Fiala D. Thermal indices and thermophysiological modeling for heat stress. *Comprehensive Physiology*. 2011; 6(1): 255-302.
  30. ACGIH. Threshold limit values for chemical substances and physical agents. ACGIH; 2006.
  31. Falahati M, Alimohammadi I, Farshad A, Zokaii M, Sardar A. Evaluating the reliability of WBGT and P4SR by comparison to core body temperature. *Iran Occupational Health*. 2012; 9(3): 22-31. [Persian]
  32. Rabeifard M. Development and standardization of the Persian form of continuous auditory performance test. Shiraz: Shiraz University; 2014, Persian.
  33. Tinius TP. The integrated visual and auditory continuous performance test as a neuropsychological measure. *Archives of clinical Neuropsychology*. 2003; 18(5): 439-54.
  34. Berginström N, Johansson J, Nordström P, Nordström A. Attention in older adults: a normative study of the integrated visual and auditory continuous performance test for persons aged 70 years. *The Clinical Neuropsychologist*. 2015; 29(5): 595-610.
  35. Shiraseb F, Siassi F, Sotoudeh G, Qorbani M, Rostami R, Sadeghi-Firoozabadi V, et al. Association of blood antioxidants status with visual and auditory sustained attention. *Nutritional neuroscience*. 2015; 18(8): 345-54. [Persian]
  36. Jafari M, Norloei S, Omid L, Khodakarim S, Bashash D, Abdollahi M. Effects of heat stress on concentrations of thyroid hormones of workers in a foundry industry; 2015. [Persian]
  37. Young MS, Brookhuis KA, Wickens CD, Hancock PA. State of science: mental workload in ergonomics. *Ergonomics*. 2015; 58(1): 1-17.
  38. Heine T, Lenis G, Reichensperger P, Beran T, Doessel O, Deml B. Electrocardiographic features for the measurement of drivers' mental workload. *Applied ergonomics*. 2017; 61: 31-43.
  39. Stacey MMJ, Delves S, Woods D, Britland S, Macconnachie L, Allsopp A, et al. Heart rate variability and plasma nphrines in the evaluation of heat acclimatisation status. *European journal of applied physiology*. 2018; 118(1): 165-74.
  40. Zamanian Z, Sedaghat Z, Hemehrezaee M, rate on performance and satisfaction in open-plan offices. *Journal of Environmental Psychology*. 2015; 44: 16-33.
  18. Mazlomi A, Golbabaee F, Dehghan SF, Abbasinia M, Khani SM, Ansari M, et al. The influence of occupational heat exposure on cognitive performance and blood level of stress hormones: A field study report. *International Journal of Occupational Safety and Ergonomics*. 2017; 23 (3): 431-9.
  19. Kjellstrom T, Ingvar H, Bruno L. Workplace heat stress, health and productivity—an increasing challenge for low and middle-income countries during climate change. *Global health action*. 2009; 2(1).
  20. Morabito M, Lorenzo C, Alfonso C, Amedeo M, Simone O. Relationship between work-related accidents and hot weather conditions in Tuscany (central Italy). *Industrial health*. 2006; 44(3): 458-64.
  21. Mohebian Z, Dehghan H, Habibi E. Studying the effect of heat stress on attention and reaction time in a laboratory setting. *Journal of Health and Safety at Work*. 2017; 7(3): 233-44. [Persian]
  22. Jafari MJ, Naserpour M, Monazzam MR, Saremi M, Pouraghashahneshin HR, Jambarsang S. Evaluation of Students' Cognitive Performance while Exposed to Heat using Continues Performance Test. *Journal of Occupational Hygiene Engineering*. 2014; 1(2): 1-9. [Persian]
  23. Golbabaee F, Mazlumi A, Khani SM, Kazemi Z, Hosseini M, Abbasinia M, et al. The Effects of Heat Stress on Selective Attention and Reaction Time among Workers of a Hot Industry: Application of Computerized Version of Stroop Test. *Journal of Health and Safety at Work*. 2015; 5(1): 1-10. [Persian]
  24. Amiri F, Zamanian Z, Mani A, Hasanzadeh J. Effects of Combined Exposure to Noise, Heat and Lighting on Cognitive Performance. *Iran Occupational Health (IOH)*. 2015; 12(5): 1-11. [Persian]
  25. Maula H, Hongisto V, Östman L, Haapakangas A, Koskela H, Hyönä J. The effect of slightly warm temperature on work performance and comfort in open-plan offices—a laboratory study. *Indoor air*. 2016; 26(2): 286-97.
  26. Nassiri P, Monazzam MR, Golbabaee F, Shamsipour A, Arabalibeik H, Abbasinia M, et al. Personal risk factors during heat stress exposure in workplace. *Health and Safety at Work*. 2017; 7(2): 163-80. [Persian]
  27. Molina J, Andrade-Rosa C, González-Parra S, Blasco-Fontecilla H, Real M, Pintor C. The factor structure of the General Health Questionnaire

- performance under temperature cycles induced by direct load control events. *Indoor air*. 2017;27(1): 78-93.
45. Gaoua N, Grantham J, Racinais S, El Massioui F. Sensory displeasure reduces complex cognitive performance in the heat. *Journal of environmental psychology*. 2012; 32(2): 158-63.
46. Hancock PA. Sustained attention under thermal stress. *Psychological Bulletin*. 1986; 99(2): 263.
47. McMorris T, Swain J, Smith M, Corbett J, Delves S, Sale C, et al. Heat stress, plasma concentrations of adrenaline, noradrenaline, 5-hydroxytryptamine and cortisol, mood state and cognitive performance. *International Journal of Psychophysiology*. 2006; 61(2): 204-15.
48. Jiménez-Pavón D, Romeo J, Cervantes-Borunda M, Ortega FB, Ruiz JR, España-Romero V, et al. Effects of a running bout in the heat on cognitive performance. *Journal of Exercise Science & Fitness*. 2011; 9(1): 58-64.
- Khajehnasiri F. Evaluation of environmental heat stress on physiological parameters. *Journal of Environmental Health Science and Engineering*. 2017; 15(1): 24. [Persian]
41. Habibi E, Dehghan H, Lotfi S, Hasanzade A. The effect of heat on the precision and speed of the work in men by the battery method under experimental condition. *Journal of Preventive Medicine*. 2016; 3(1): 36-28.] Persian]
42. Binder K, Gagnon D, Lynn AG, Kondo N, Kenny GP. Heat stress attenuates the increase in arterial blood pressure during isometric handgrip exercise. *European journal of applied physiology*. 2013; 113(1): 183-90.
43. Xu D, Zhang Y, Wang B, Yang H, Ban J, Liu F, et al. Acute effects of temperature exposure on blood pressure: An hourly level panel study. *Environment international*. 2019; 124: 493-500.
44. Zhang F, de Dear R. University students' cognitive